Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Asiantuntijakuuleminen

7.12.2022

VN/22840/2022
VN/22840/2022-MMM-35

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI ELINTARVIKEMARKKINALAIN MUUTTAMISESTA

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi elintarvikemarkkinalakia.

Esityksen tavoitteena on edistää elintarvikemarkkinoiden toimivuutta ja turvata elintarvikeketjussa heikoimmassa asemassa olevien toimijoiden asemaa lyhentämällä sallittuja maksuaikoja ja kieltämällä maksuttomat palautukset, sekä tarkentaa valtuutetun tehtäviä ja edesauttaa valtuutetun mahdollisuuksia neuvoa ja auttaa toimijoita. Lisäksi esityksellä pyritään edesauttamaan lain tulkintaa poistamalla joitakin esille tulleita epäselvyyksiä sekä helpottamaan elintarvikeketjun heikompien osapuolien kustannuskriisiä

Keskeiset ehdotukset

Tuottajien asemaa pyritään parantamaan tiukentamalla elintarvikemarkkinalaissa sallittuja maksuaikoja sekä muuttamalla myymättä jääneiden tuotteiden palautusten kielto ehdottomaksi. Lakiehdotuksen mukaan sallittu maksuaika pilaantuvien tuotteiden osalta lyhenisi 30 päivästä 14 päivään, ja pilaantumattomien tuotteiden osalta maksuaika lyhenisi 60 päivästä 30 päivään. On kuitenkin tunnistettu, että pidempi maksuaika voi olla myös tavarantoimittajan etu. Tämän vuoksi 2 a §:ään ehdotetaan uutta 4 momenttia, jonka nojalla maksuaika voisi olla nykyisin voimassa olevan lain mukaisesti 30 tai 60 päivää, mikäli asiasta sovitaan yksiselitteisesti ja selkeästi tavarantoimittajan aloitteesta. Esityksessä myös ehdotetaan palautusten kiellon muuttamista ehdottomaksi, jolloin palautuksista ei voisi enää sopia. Tällöin ostaja ei voisi enää siirtää riskiä heikommassa asemassa olevalle tavarantoimittajalle.

Lakiin tehtäisiin informatiivinen lisäys elintarvikemarkkinavaltuutetun tehtäviin lisäämällä maininta markkinoiden seuraamisesta. Markkinoiden aktiivinen seuraaminen on olennaista valtuutetun tehtävien hoitamisessa, ehdotus ei kuitenkaan tuota muutoksia tosiasiallisesti valtuutetun tehtäviin tai resursseihin. Lisäksi lain 2 §:ssä olevaa viranomaisen määritelmää täsmennettäisiin alan toimijoiden toiveesta.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi valtuutetulle velvollisuus ottaa asia oma-aloitteisesti käsiteltäväksi, mikäli laissa mainitut toimijat eivät saata asiaa valtuutetulle. Velvollisuus olisi etenkin valtuutetun suorittaman markkinoiden seuraamisen yhteydessä. Muutoksen tavoitteena on, ettei valtuutetulta jäisi sen toimialaan kuuluvia asioita käsittelemättä sen vuoksi, että toimijoilla olisi kynnys nostaa asia esiin. Lisäksi lain 9 §:ssä olevaa valtuutetun mahdollisuutta avustaa neuvotteluissa tarkennettaisiin. Valtuutetulle säädettäisiin mahdollisuus avustaa osapuolia neuvotteluissa myös tilanteissa, joissa sopimuksen noudattamisesta aiheutuu kohtuuttomia seurauksia tavarantoimittajalle ilman epäilyksiä sopimattomasta menettelystä. Rakenteellisesta ostajavoiman epätasapainosta johtuen elintarvikkeiden kaupassa on suuri riski neuvotteluvoiman väärinkäyttöön. Valtuutetun roolia selkeytettäisiin

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Maa- ja metsätalousministeriö PL 30 00023 Valtioneuvosto	Hallituskatu 3 A Helsinki	0295 16001 +358 295 16001		kirjaamo.mmm@gov.fi

elintarvikemarkkinoiden toimivuuden parantamisessa neuvonnan ja sovinnon edistämisen keinoin.

Voimaantulo

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.2023.